

تأثیر نوع رقم گرده‌دهنده بر پارامترهای رشدی میوه خرما رقم برحی

سکینه علوی پورجلیعه^۱، اسماعیل خالقی^{۲*}، نوراله معلمی^۳، خسرو مهدیخانلو^۴ و عزیز تراهی^۵

^۱ دانشجوی دکتری گروه علوم باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

^۲ به‌ترتیب دانشیار و استاد گروه علوم باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

^۴ استادیار گروه مهندسی تولید و ژنتیک گیاهی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

^۵ عضو هیات علمی مؤسسه تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری کشور، اهواز، ایران

* نویسنده مسئول: khaleghi@scu.ac.ir

چکیده

نخل خرما از جمله گیاهان دوپایه است که عملیات گرده‌افشانی و انتخاب نوع دانه گرده مناسب به‌منظور دستیابی به بالاترین کیفیت میوه و عملکرد آن مهم است. با توجه به انجام پژوهش حاضر در شرایط آب و هوایی اهواز، از دانه گرده غالب در منطقه جهت گرده‌افشانی نخل خرما رقم برحی استفاده شد. لذا، اثر دانه گرده رقم غنمی سبز، غنمی قرمز و نسبت ۵۰:۵۰ دانه گرده غنمی سبز و غنمی قرمز بر رشد و نمو میوه رقم ماده برحی در مراحل مختلف حبابوک، کیمری، خلال، رطب و تمار مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاکی از تأثیر معنی‌دار نوع دانه گرده بر روند رشد و صفات وزن تک میوه، قطر و طول، ضخامت گوشت، درصد رطوبت و درصد وزن خشک میوه در پایان دوره رشد و مرحله تمار بود. به‌طور کلی، با توجه به نتایج این پژوهش، گرده‌افشانی رقم برحی خرما با گرده رقم غنمی قرمز موجب بالاترین وزن (۱۱/۷۲ گرم)، قطر (۲۵/۳۵ میلی‌متر)، طول (۳۱/۹۷ میلی‌متر) ضخامت گوشت (۷/۱۶ میلی‌متر) و درصد رطوبت (۵۳/۲۷) و کمترین درصد وزن خشک میوه (۴۶/۷۳) شد. از این رو، گرده رقم غنمی قرمز به‌عنوان رقم برتر جهت گرده‌افشانی رقم برحی خرما در شرایط آب و هوایی اهواز پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: غنمی سبز، غنمی قرمز، گرده‌افشانی، متازنیا، نمو میوه